

OBEC BEŽOVCE

Program rozvoja obce Bežovce na roky 2016 – 2025

Názov:	Program rozvoja obce Bežovce na roky 2016-2015
Územné vymedzenie :	Obec Bežovce
Kód kat. územia:	522325
Územný plán obce/VÚC schválený:	áno
Dátum schválenia PRO:	19.11.2015
Dátum platnosti:	od 1.1.2016 do 31.12.2025
Verzia	1.0

OBSAH:

Úvod.....	3
ANALYTICKÁ ČASŤ.....	4
ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	4
CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA.....	5
HISTORICKÝ VÝVOJ.....	6
PÔDNE POMERY.....	7
HYDROLOGICKÉ POMERY.....	8
ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA A DEMOGRAFIA.....	9
VZDELANIE A NEZAMESTNANOSŤ.....	12
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	13
Doprava a dostupnosť.....	13
Vodovod.....	13
Odvádzanie a čistenie odpadových vôd.....	14
Zásobovanie elektrickou energiou.....	14
Plynifikácia obce a zásobovanie teplom.....	14
Bývanie.....	15
OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA.....	16
Školstvo a vzdelávanie.....	16
Šport.....	17
Zdravotná starostlivosť.....	17
Kultúra.....	17
Sociálne služby.....	18
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	19
OBEČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	20
SAMOSPRÁVA A HOSPODÁRENIE OBCE.....	21
PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY.....	23
NEZISKOVÝ SEKTOR.....	24
ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	25
SWOT ANALÝZY.....	26
ZHODNOTENIE HLAVNÝCH DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA.....	29
STRATEGICKÁ ČASŤ.....	32
PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	34
REALIZAČNÁ ČASŤ.....	36
FINANČNÁ ČASŤ.....	38

Úvod

Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza. Program rozvoja obce spolu s územným plánom je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľských subjektov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach na danom území. Cieľom PRO je sformulovať predstavu o budúcnosti a smerovaní obce spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. Obec v podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných zmien. Tento programový dokument je spracovaný na základe zákona č. 309/ 2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program rozvoja obce je potrebné chápať ako koncepčný dokument, i keď analytická časť je pomerne podrobne spracovaná a slúži ako súhrn informácií o aktuálnom stave obce a ako východisko pre tvorbu stratégií, vízií a smerovania obce. Základom analýz bolo vymedzenie hlavných problémov, a vytýčenie opatrení, ktoré by mali prispieť k riešeniu týchto problémov. Poslaním PRO je zabezpečiť kontinuitu rozvoja bez ohľadu na to, kto je momentálne na čele miestnej samosprávy. Je to však zároveň aj otvorený dokument, ktorý by sa mal dopĺňať a aktualizovať.

Z hľadiska štruktúry PRO obce Bežovce sa dokument skladá z týchto základných častí:

- a) **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- b) **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- d) **realizačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a
- e) **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PRO obsahuje analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát vrátane finančnej a hospodárskej situácie, identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia, analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území, analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia podľa jednotlivých oblastí. Komplexná analýza súčasného stavu územia je zostavená na základe informácií získaných z relevantných zdrojov, t.j. štatistických databáz a analýz dokumentov.

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Tab. č.1 Základná charakteristika

Kód obce	522325
Okres	Sobrance
Kraj	Košický
Štatút	obec
PSČ	072 53
Web stránka	www.bezovce.sk
Telefónne smerové číslo	056
Počet obyvateľov (k 17.8.2015)	986
Nadmorská výška v m.n.m.	105
Celková výmera územia v ha	2952,45 ha
Hustota obyvateľstva na km ² (r.2014)	32,9

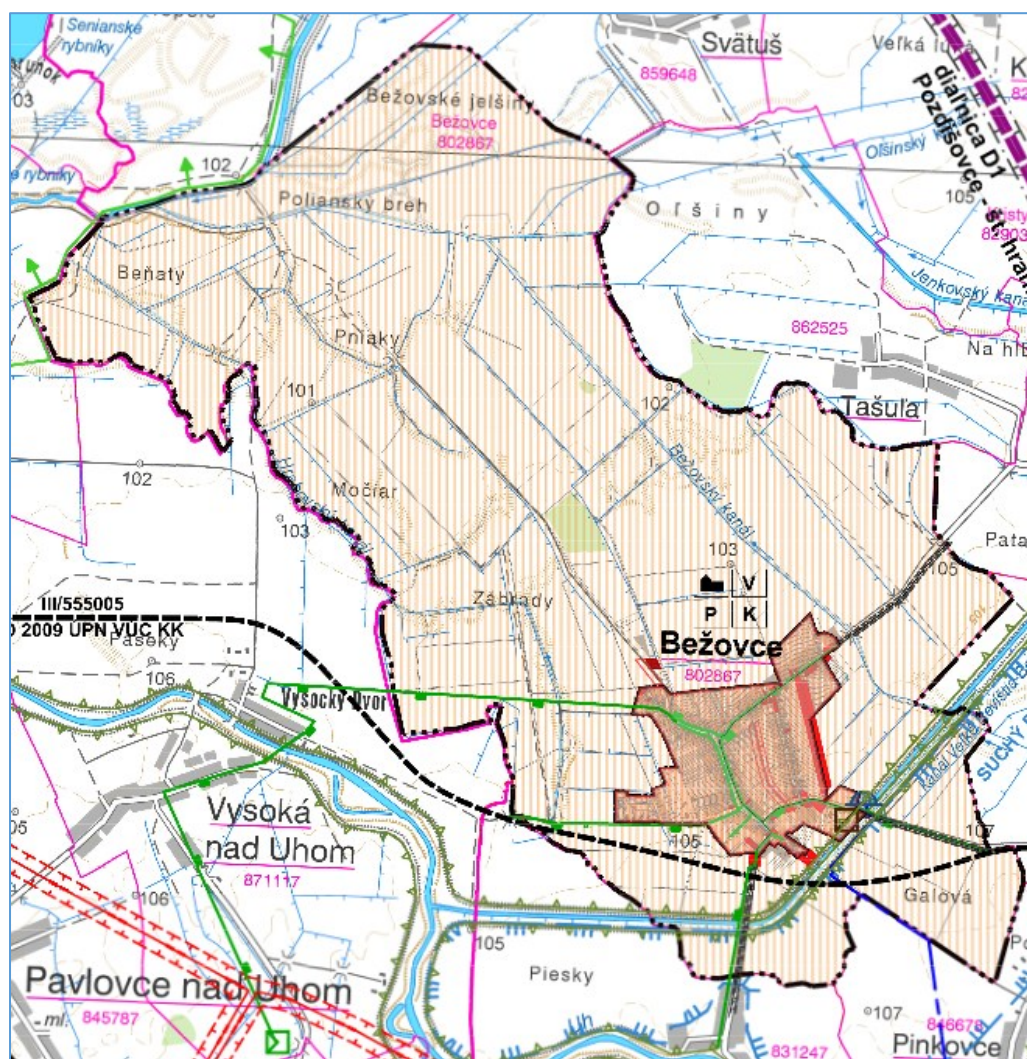
Obec Bežovce sa nachádza vo východnej časti **Východoslovenskej nížiny** na starom nánosovom vale rieky Uh.

Z hľadiska administratívneho členenia sú Bežovce súčasťou **okresu Sobrance** a **Vyššieho územného celku Košice**. Územie je prihraničným pásmom s Ukrajinou. Obec leží na území s rozlohou **2 952 ha**, predstavuje kultúrnu krajinu s intenzifikovaným poľnohospodárskym využitím.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Najbližšími susediacimi obcami sú od západu Vysoká n/U, od juhu Lekárovce a Pinkovce, od východu Záhor a Jenkovce, na severe Tašula, Blatná Polianka, Senné. Po klimatickej stránke územie obce spadá do oblasti teplej, mierne vlhkej, s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota je 9°C, vo vegetačnom období 16-17°C. Ročný priemer atmosférických zrážok činí 600-700 mm, vo vegetačnom období 350-400mm. Z geologického hľadiska územie obce patrí do Potiskej nížiny. Je pokryté kvartérnymi usadeninami, ktorých podložie je z obdobia panónu. Svojou výmerou patrí medzi najväčšie katastrálne územie v rámci regiónu.

Zdroj: Územný plán obce

HISTORICKÝ VÝVOJ

Vznik obce je nejasný. Prvýkrát sa obec spomína v archívnych dokumentoch z roku 1214 pod názvom Blezanalaza. Neskôr sa používajú názvy Bezew, ojedinele Bezeu, Bezenow, po maďarsky Bezö a Bežovce(od r. 1920). Názov obce je odvodený od osobného mena Bežo.

Bežovce boli do r. 1276 majetkovou súčasťou hradného panstva Uh, pričom patrili kráľovi. Bežovce jestvovali pred 13., prípadne 11. stor. a patria ku skupine starobylých slovenských dedín. V roku 1276 kráľ Ladislav IV. Kún daroval obec Jakubovi Pánkimu, synovi Gregora de Pank.

Od 14. do 17. stor. patrila rodu Dóbo pochádzajúcemu z rodu de Pank. Neskôr sa jej majiteľmi stali Szatarayovci, Berenyiovci, Barkoczyovci, Aponyiovci.

V r. 1427 bolo v sídlisku do 30 sedliackych domov, v r. 1599 už 76 obývaných poddanských domov. Údaje z roku 1828 tvrdia, že obec Bežovce obývalo 1561 ľudí v 162 príbytkoch, čo bolo najviac v rámci Užskej stolice. Matej Bel v 18.stor. popísal obec ako dobre sa rozvíjajúcu a najľudnatejšiu obec z celého pavlovského obvodu, ktorú často sužujú záplavy rieky Uh.

V stredoveku v Bežovciach pravdepodobne žiadny kostol nestál, katolícki veriaci navštevovali kostoly v okolí a postavili ho až v 15.stor. z iniciatívy zemepána. V prvej polovici 17. stor. prestúpili poddaní pod vplyvom zemepánov Dóbovcov z katolíckej na reformovanú vieru. V druhej polovici 17.stor. dochádzalo k opätovnej rekatolizácii. Gréckokatolícka farnosť tu bola zriadená v roku 1713, murovaný chrám bol postavený začiatkom 19.stor. Pri jednotlivých farnostiach existovali samostatné ľudové školy.

Obdobie pred prvou svetovou vojnou bolo poznamenané odchodom za prácou do Ameriky, mnohí sa už nevrátili. Navrátiť sa skupovali pozemky. Počas prvej svetovej vojny sa Bežovce s okolím do pásma bojov nedostali, no obec bola nepriamo vojnou poznačená, bojaschopní muži boli odvádzaní do 66. pešieho pluku a následná kríza sužovala obyvateľstvo ešte niekoľko rokov.

So vznikom Československej republiky boli Bežovce zaradené do okresu Sobrance, ktorý patrila do Užskej župy, patriacej Podkarpatskej Rusi. Na základe intervencií niektorých obcí bol v r. 1920 okres preradený do Zemplínskej župy. V rokoch 1936-1944 boli Bežovce okupované Hortyovským Maďarskom, až kým ich 28.10.1949 neoslobodil strelecký zbor IV. Ukrajinského frontu generála Petrova. Obec patrila medzi prvé oslobodené obce na území Slovenska.

PÔDNE POMERY

Dominujú nasledovné hlavné pôdne typy:

- **fluvizeme** - glejové stredné a ťažké. Jedná sa o pôdy s priaznivým vodným režimom, najčastejšie na rovinách bez prejavu plošnej vodnej erózie ($0^{\circ} - 1^{\circ}$), miestami na rovinách s možnosťou prejavu plošnej vodnej erózie ($1^{\circ} - 3^{\circ}$). Sú väčšinou hlboké (60 cm a viac), menej stredne hlboké (30 – 60 cm).
- **pseudogeje** modálne, kultizemné, luvizemné nasýtené až kyslé, zo sprašových hlín a svahovín.

Pôdy v riešenom území majú strednú priepustnosť a veľkú retenčnú schopnosť.

Podľa obsahu skeletu v pôdach sú pôdy vo všetkých katastrálnych územiach klasifikované ako pôdy bez skeletu až slabo skeletnaté (0-20%). Z hľadiska pôdnej reakcie sa jedná o pôdy neutrálne až stredne kyslé. Z hľadiska vlhkostného režimu prevažujú v riešenom území pôdy mierne vlhké.

Jedná sa o územie s vysokým produkčným potenciálom poľnohospodárskych pôd. Celé riešené územie je súčasťou pôdnoekologického regiónu Laborecká rovina s indexom poľnohospodárskeho využitia 81-90.

Tab. č.2 Hodnota ornej pôdy a trvalých trávnych porastov

	Orná pôda	Trvalé trávnaté porasty
Hodnota v eurách/ m ²	0,2838	0,0414

Zdroj: www.epi.sk (r.2012)

Využívanie ornej pôdy je orientované na pestovanie obilnín, viniča, kukurice a viacročných krmovín. Osevné postupy a zastúpenie plodín je závislé na požiadavkách trhu.

Tab. č.3 Typ pozemkov a podiel na rozlohe

Celková plocha katastrálneho územia v ha	2952,45	podiel z celkovej rozlohy v %
orná pôda	1568,48	53,1%
záhrady	116,99	4,0%
ovocné sady	2	0,1%
trvalé trávnaté porasty	1014,79	34,4%
lesy	20,48	0,7%
vodné plochy	106,79	3,6%
zastavané územie	66,37	2,2%
ostatná plocha	56,55	1,9%

Zdroj: Územný plán obce

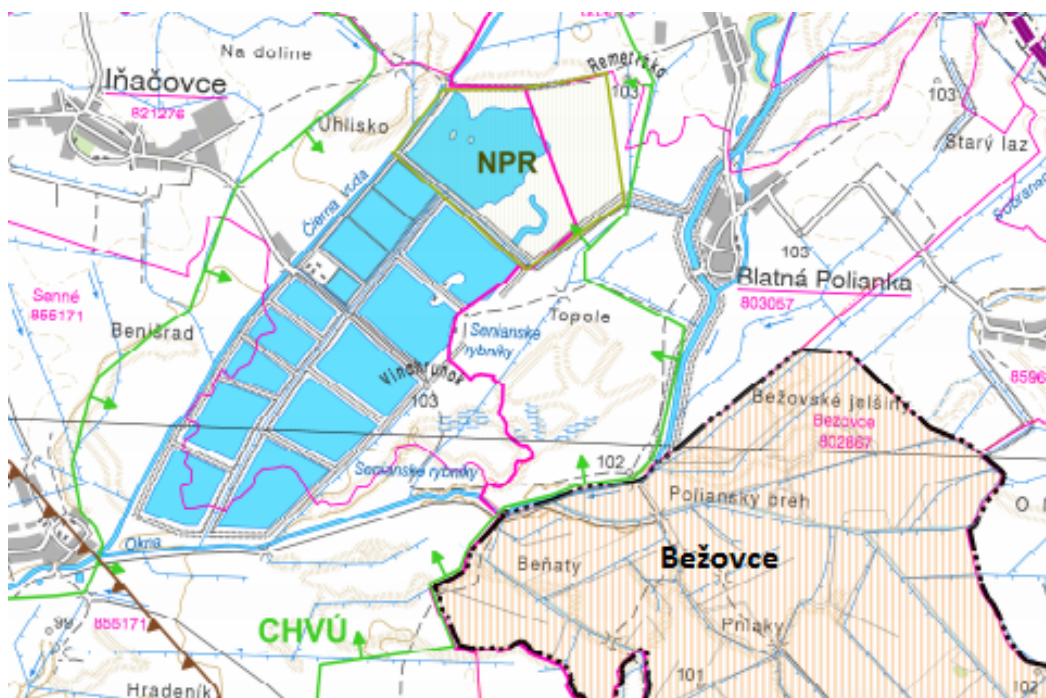
HYDROLOGICKÉ POMERY

Z hydrologického hľadiska územie obce spadá do **povodia Bodrogu**. Severným okrajom katastra obce Bežovce preteká významný odvodňovací kanál **Okna a Sobranecký kanál**. Južným okrajom katastrálneho územia obce prechádza umelo vybudovaný **kanál Veľké Revišťa – Bežovce** (Záchytný kanál). Cez stred prechádza **Bežovský kanál**, ktorý ústí do Oľšínskeho kanála, ten zaústňuje do Okny. Vzhľadom na rovinatý charakter riešeného územia je v k.ú. vytvorená sieť odvodňovacích kanálov. Príslahlé lúky a pasienky v širšom okolí rybníkov sú sezónne zaplavované.

Výška hladiny podzemnej vody dosahuje 0,5 - 0,0 m pod povrchom alebo môže byť mierne nad povrchom; priemerná výška hladiny podzemnej vody v tomto území je medzi 0,89 až 1,71 m. Vzhľadom na rovinatý charakter riešeného územia je v k.ú. Blatná Polianka vytvorená sieť odvodňovacích kanálov.

V samotnom riešenom území sa otvorené vodné plochy nenachádzajú. Protipovodňovú ochranu územia zabezpečuje Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., OZ Košice, závod Povodie Bodrogu Michalovce.

Najbližšou vodnou plochou sú Senianske rybníky (katastrálne územie Senné), ktoré sa nachádzajú severozápadne od katastrálneho územia Bežovce. Je to jedna z najvýznamnejších ornitologických lokalít v strednej Európe. Senné rybníky sú ustanovené za národnú prírodnú rezerváciu (NPR), preto je potrebné dbať na environmentálne hľadisko z dôvodu ochrany vtáctva aj na území obce.

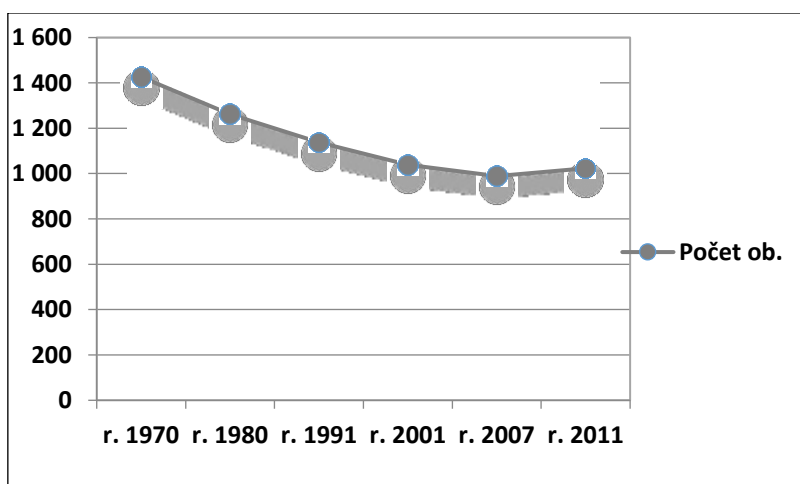

Zdroj: Územný plán obce

ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA A DEMOGRAFIA

Obec patrí počtom obyvateľov k stredne veľkým. V minulosti bola strediskovou obcou pre ďalšie štyri okolité dediny. Za posledné dekády môžeme sledovať pokles počtu obyvateľov, čo je spôsobené prirodzeným úbytkom a sťahovaním obyvateľstva v produktívnom veku za prácou do miest a zahraničia. V posledných desaťročiach klesol počet mladých rodín bývajúcich v obci, čo je zjavne viditeľné aj pri sledovaní vývoja počtu žiakov základnej školy. Tento odliv je spojený najmä s nevýhodnou geografickou polohou obce, ktorá je vzdialená od väčších miest s rozvinutejším priemyslom a školstvom, čo komplikuje dochádzku do práce a škôl a obmedzuje príležitosti na aktívne využívanie voľného času.

Graf. č.1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov podľa sčítaní obyvateľstva

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie, čo platí aj pre Bežovce. Migrácia obyvateľstva má v posledných rokoch zas mierne pozitívny vplyv na počet obyvateľov.

Tab. č.4 Vývoj počtu obyvateľov v obci

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	1029	1006	1006	986	969	971	957
Zomrelí	14	22	13	13	16	13	15
Narodení	13	5	11	7	9	7	5
Prisťahovaní	x	26	18	22	7	21	18
Odstťahovaní	x	16	16	36	17	13	14
Prírastok/úbytok ob.		-7	0	-20	-17	2	-6
Zdroj: Štatistiky OÚ						Priemer:	989

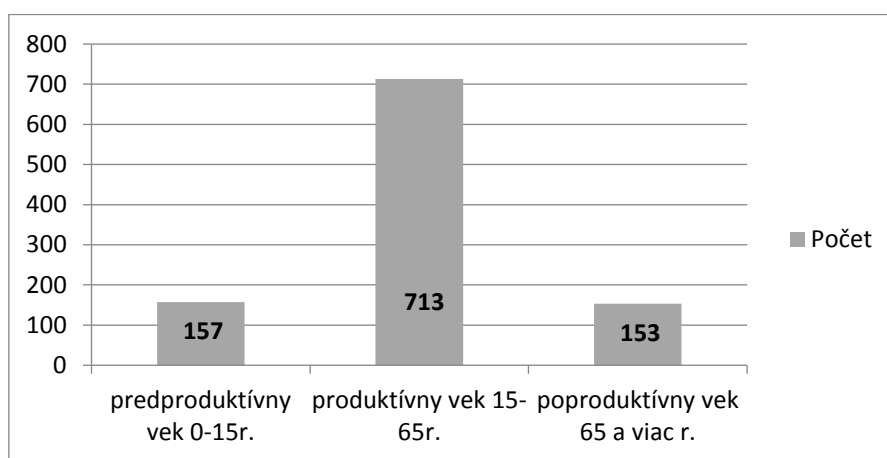
Tab. č.5 Veková a pohlavná štruktúra

Vek	0-14	15-24	25-34	35-49	50-64	65+	Celkom
Muži	89	85	71	106	102	56	509
Ženy	68	81	69	108	91	97	514
Spolu	157	166	140	214	193	153	1023

Zdroj: Štatistický úrad SR (Sčítanie obyv. 2011)

Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, predproduktívny a poproduktívny vek je viac menej rovnomerný, čo je zatiaľ z ekonomického hľadiska vyhovujúce, no početnú skupinu tvorí skupina obyvateľov v preddôchodkovom veku.

Graf. č.2 Prehľad počtu obyvateľov v produktívnom a neproduktívnom veku

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. č.6 Ekonomická aktivita

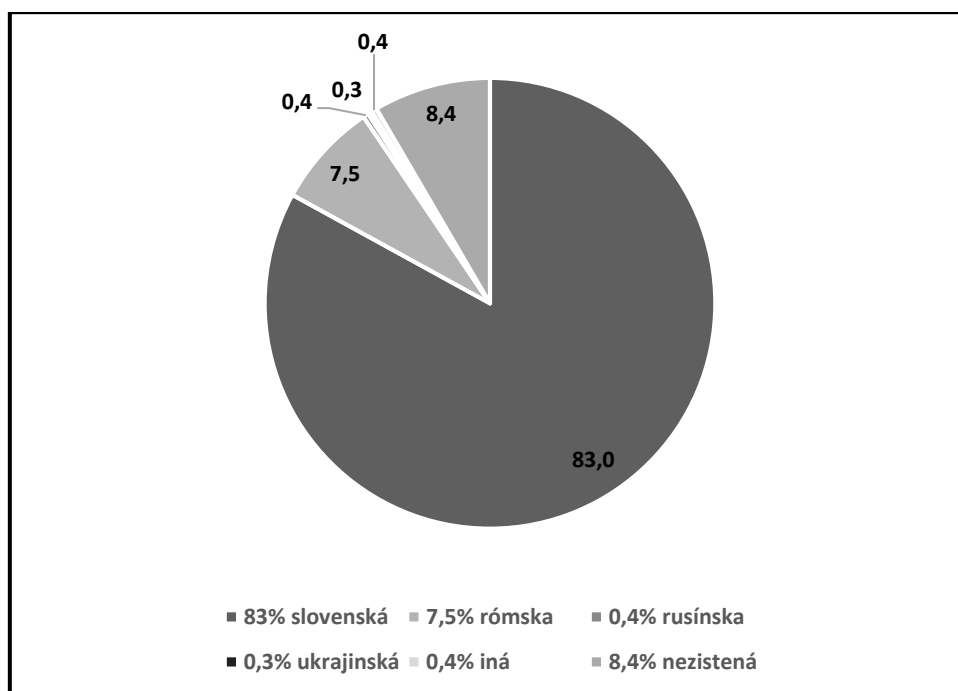
Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Na materskej a rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti SŠ a VŠ	Deti do 16 r.	Dôchodcovia	Iné	Nezistené
301	15	24	131	80	171	246	16	39
Z toho ekonomicky aktívni	454							

Zdroj: Štatistický úrad SR (Sčítanie obyv. 2011)

Čo sa týka národnostného zloženia, väčšina obyvateľov sa hlási k slovenskej národnosti, druhou najpočetnejšou skupinou je obyvateľstvo rómskej národnosti, ostatné sú zastúpené v malej miere.

Pestrejšia situácia je pri vierovyznaniach, kde sú zastúpené viaceré náboženstvá, pričom dominuje rímskokatolícka a reformovaná kresťanská cirkev, ktoré majú v obci aj najdlhšiu históriu.

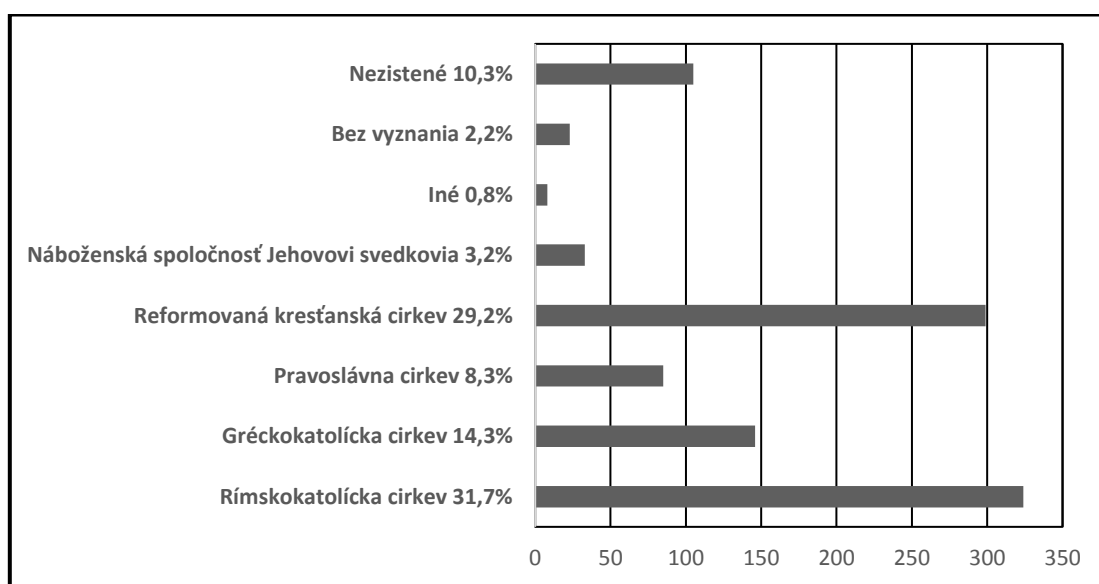
Graf. č.3 Národnostné zloženie

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec je známa tým, že sa v nej nachádzajú až štyri kostoly, všetky navštevujú veriaci. Najpočetnejšie zastúpenie je rímskokatolíckej a reformovanej kresťanskej cirkvi, čo vyplýva aj z historického vývoja náboženskej obce v Bežovciach.

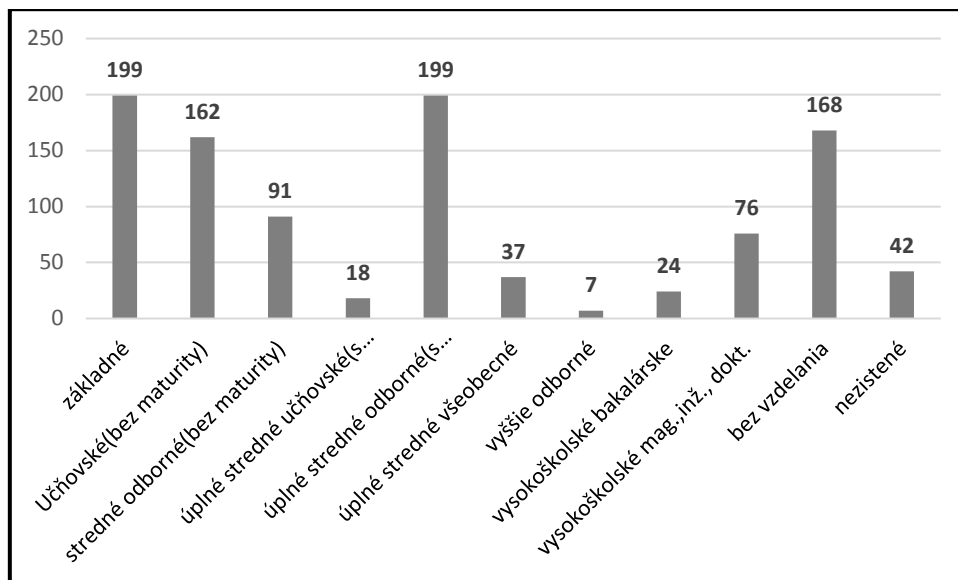
Graf. č.4 Náboženské vyznanie

Zdroj: Štatistický úrad SR

VZDELANIE A NEZAMESTNANOSŤ

Graf. č.5 Vzdelanostná štruktúra

Zdroj: Štatistický úrad SR

Situácia v oblasti nezamestnanosti je v obci dlhodobo vysoko nepriaznivá a kopíruje situáciu v regióne (okres Sobrance). Samotný okres Sobrance je dlhodobo v prvej pätnástke rebríčka okresov vo výške miery nezamestnanosti.

Príčinou vysokej miery nezamestnanosti je jednak geografická poloha v regióne, kde je minimum pracovných príležitostí a sčasti zastúpením rómskeho etnika, u ktorého sa kumulujú príčiny nezamestnanosti (nízke vzdelanie, strata pracovných návykov a pod.). Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Michalovciach. V rámci Menších obecných služieb je väčšina z dlhodobo nezamestnaných (priemerne 30 ľudí) zapojená do aktivít zameraných na zveľaďovanie a údržbu obce. Zároveň si upevňujú pracovné návyky.

Tab. č.7 Vývoj nezamestnanosti v okrese Sobrance

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	júl 2015
% úroveň	20,34	22,33	23,3	21,32	20,91	19,26

Zdroj: ÚPSVaR

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná a plynofikovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec nemá vybudovanú celoobecnú splaškovú kanalizáciu ani čističku odpadových vôd, pozdĺž hlavnej cesty vedú rigoly.

Doprava a dostupnosť

Okres Sobrance patrí v rámci Košického kraja k okresom s najvyššou hustotou cestnej siete. Stav ciest III. a IV. triedy je nevyhovujúci až havarijný. Miestne komunikácie sú vybudované v rámci intravilánu i extravilánu obce. Sú spevnené asfaltovým krytom. Cesty III. triedy v obciach majú dĺžku spolu 4,3 km, všetky sú bezprašné, celkovo je na nich vybudovaných 5 mostných objektov. V území sa nachádzajú účelové komunikácie spevnené i nespevnené, ktoré slúžia na sprístupnenie jednotlivých častí extravilánu za účelom obsluhy poľnohospodárskych pozemkov.

Obec je napojená na dopravný systém cestou III/55232 miestneho významu v smere Sobrance - Jenkovce – Bežovce – Lekárovce, s napojením na cestu I/50 (smer Košice - Michalovce – Sobrance - št. hr. Ukrajina) v Sobranciach. V juhovýchodnej časti obce sa na cestu tr. III/55232 pripája cesta III/55233 v smere Bežovce – Záhor. Cestné komunikácie sú prevažne poškodené neustálou výstavbou inžinierskych sietí. Obec je obsluhovaná dvoma autobusovými linkami č.809402, 809405, 809407. Za priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná 6 párami spojov. K dispozícii sú štyri zastrešené autobusové zastávky.

Okruh pešej dostupnosti predstavuje samotný intravilán obce a jeho okolie. Pre pešiu dopravu v území sa využívajú vybudované pešie komunikácie (chodníky) v intraviláne obce, ktoré by bolo vhodné doplniť dobudovaním peších komunikácií súbežných s cestnými, ktoré by boli oddelené od vozovky na všetkých miestach, kde je to priestorovo možné. Jedná sa najmä o úseky hlavnej dopravnej osi v obci.

Územím obce neprechádza železničná trať.

Tab. č.8 Prehľad dopravnej infraštruktúry

Pešie chodníky	km cca.	3,9
Miestne komunikácie	km cca.	3,5
Štátne komunikácie	km cca.	3
Počet parkovacích miest	Obecný úrad	10
	ZŠ s MŠ	15
	Kostoly	30
Počet zastávok autobusovej dopravy		4
Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy		Michalovce/Veľké Kapušany
Najbližšie letisko -osobná preprava		Košice

Vodovod

V obci nie je vybudovaný verejný vodovod v majetku obce, prevádzkovateľ VVS. Vodovod je súčasťou skupinového vodovodu Lekárovce, ktorý je zásobovaný z vodárenských zdrojov – vrtov S-1, S-5 a NS-2 až NS-4. Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme Bežovce o objeme 250 m³. Sekundárne rozvody NN sú realizované vzdušným rozvodmi na betónových stožiaroch s vodičmi AlFe, takisto také množstvo je zrealizované domových prípojok vodičmi AlFe.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

V obci nie je vybudovaná celoobecná kanalizácia. Výhľadová koncepcia Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti predpokladá riešenie celoobecnej kanalizácie s čistením splaškových vôd na zrealizovanej ČOV v Pavlovciach nad Uhom v rámci projektu Odkanalizovania obcí mikroregiónu „Juhovýchod Zemplína“. V súčasnej dobe je časť práce zrealizovaných na 80% (info k novembru 2015).

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice 35/22 kV Sobrance s inštalovaným transformátorom o výkone 16 MVA. Alt. je možné obec zásobovať aj z elektr. stanice 110/22 kV Michalovce. Pre napájanie odberných elektrických zariadení na území a v katastrálnom území obce sú využívané ako zdroje elektrickej energie transformačné stanice. Len niektoré prípojky k rodinným domom sú vedené káblovým vedením v zemi. V obci nie sú objekty s veľkými nárokmi na elektrickú energiu.

Plynofikácia obce a zásobovanie teplom

S plynofikáciou obce sa začalo v roku 1992, v súčasnosti je plne plynofikovaná. Rozvody STL v obci sú realizované o parametroch DN 100 a DN 200. Plynovod a rozvody plynu vedú v trase cestných komunikácií. Plynovod vedie od regulačnej stanice v Bajanoch po premostenie Uhu v Lekárovciach a pokračuje v 2 vetvách. 1. vetva vedenia v smere na Bežovce a 2. vetva v smere: Pinkovce – Záhor – Jenkovce – Nižné Nemecké.

Zásobovanie teplom je decentralizované, realizované individuálnym vykurovaním jednotlivých objektov - na varenie a prípravu teplej úžitkovej vody sa získava z kotlov na plynné a tuhé palivo.

Bývanie

V obci je aktuálne evidovaných spolu 362 domov, z toho trvale obývaných domov je 285, t.j. 79%. Z trvale neobývaných je 41 domov nespôsobilých na bývanie.

V obci je bývanie rozložené v celom zastavanom území hlavne v rodinných domoch. Dnešná urbanistická skladba obce vychádza z historického vývoja a je v jeho pôdorysnej stope zreteľná. Podľa architektúry je čitateľná aj časová postupnosť pribúdania ulíc. Architektonickú štruktúru tvoria prevažne rodinné domy jedno až dvojpodlažné, rôznorodého architektonického pochopenia. Väčšina obývaných domov bola postavená v období 60tych až 80tych rokov minulého storočia.

Tab. č.9 Byty podľa počtu obytných miestností

1-izbový	2-izbový	3-izbový	4-izbový	5-izbový
3	8	80	55	139

Zdroj: Štatistický úrad SR (Sčítanie obyv. 2011)

Z hľadiska vybavenosti trvale obývaných bytov bolo v obci Bežovce vybavených vodovodom 87,4% bytov, plynom zo siete 87,0%, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom 86,7%, kanalizáciou 81,1% a splachovacím záchodom 64,8% trvale obývaných bytov.

Tab. č.10 Byty podľa formy vlastníctva

Vlastné byty v bytových domoch	Byty vo vlastných rodinných domoch	obecné byty	iné
23	244	1	14

Zdroj: Štatistický úrad SR (Sčítanie obyv. 2011)

OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Bežovce boli v minulosti strediskovou obcou pre okolité obce Záhor, Pinkovce, Lekárovce, vďaka čomu sú tu doteraz sústredené niektoré z miestnych služieb. Objekty základnej občianskej vybavenosti sú zväčša situované v centre obce.

Školstvo a vzdelávanie

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V obci sa nachádza Základná škola s materskou školou Bežovce s kapacitou 350 žiakov, ktorá v súčasnosti zamestnáva 12 pedagógov vrátane vedenia a jednu vychovávateľku a 8 nepedagogických zamestnancov. Školu navštevujú aj žiaci z okolitých obcí Záhor (9 žiakov), Lekárovce (21 žiakov), Pinkovce (8 žiakov) a Bajany (1 žiak). V školskom roku 2015/2016 školu navštevuje 125 žiakov.

Budova školy bola postavená v roku 1963, v roku 2009 prešla čiastočnou rekonštrukciou v rámci projektu „Zníženie energetickej náročnosti a rekonštrukcia strechy objektu ZŠ s MŠ Bežovce“. V škole je zabezpečené stravovanie v školskej jedálni. V areáli školy je telocvičňa a športové plochy s novým multifunkčným ihriskom zriadeným v roku 2009, ktoré slúži širšej verejnosti. Materská škola sídli v blízkosti budovy školy. V tejto budove je umiestnená aj Miestna knižnica.

Tab. č.11 Vývoj počtu žiakov základnej školy za posledné obdobie

Školský rok	Počet žiakov
2006/2007	221
2007/ 2008	194
2008/2009	184
2009/2010	170
2010/2011	164
2011/2012	184
2012/2013	150
2013/2014	142
2014/2015	138
2015/2016	125

Šport

Športoviská sú sústredené v areáli základnej školy. K dispozícii je futbalové ihrisko o rozlohe 0,56 ha, multifunkčné ihrisko je určené na viacero skupinových a párových športov (volejbal, tenis, nohejbal, basketbal,...) bežecká dráha, doskočisko. V zimných mesiacoch sú verejnosťou využívané priestory školskej telocvične, ktorá má k dispozícii aj posilňovňu.

Čo sa týka organizovaných športových podujatí, v obci pôsobil Obecný športový klub (OŠK) Bežovce, ktorý však v roku 2013 ukončil svoju činnosť. Príležitostne rôzne miestne organizácie usporadúvajú turnaje vo futbale, stolnom tenise a volejbale.

Pre blízkosť Senianskych rybníkov a ďalších prírodných a kultúrnych lokalít je v obci potenciál na rozvoj cyklistiky.

Zdravotná starostlivosť

V obci sa nachádza zdravotné stredisko, ktoré zabezpečuje primárnu starostlivosť obyvateľom. Nachádza sa v ňom ambulancia všeobecného lekára pre dospelých a praktického lekára pre deti a dorast. Počet zamestnancov je 2 lekári, 2 sestry. Budova je vo vlastníctve obce. Parkovacie plocha – 15 parkovacích miest. Na hornom podlaží budovy sa nachádza nevyužívaný byt, ktorý poskytuje priestory na možné rozšírenie zdravotníckych služieb. Lekáreň sa nachádza v budove Obecného úradu.

Kultúra

Na uskutočňovanie kultúrnych aktivít je k dispozícii obyvateľom v obci kultúrny dom situovaný v centre obce, s príslušným malým amfiteátrom vhodným na kultúrne vystúpenia v letných mesiacoch. V budove materskej školy sídli miestna knižnica s knižným fondom o počte cca 11000 titulov.

V roku 2015 začal z iniciatívy miestnych vychádzať občasník „Na Vavale“, ktorý informuje o dianí v obci. Vďaka ďalšej mládežníckej iniciatíve bolo v rokoch 2010-2011 zriadené obecné múzeum „Bežovska chiža“ reprezentujúce históriu, kultúru a tradície obce Bežovce.

Kultúrne a spoločenské podujatia organizuje tak obec, ako aj iné organizácie pôsobiace v obci, s ktorými aktívne spolupracuje. Viac informácií o profile organizácií pôsobiacich v obci v kapitole Neziskový sektor.

Tab. č. 12 Prehľad kultúrnych a športových podujatí organizovaných v obci

Mesiac	Názov podujatia	Hlavný organizátor
Január	<i>Stolnotenisový turnaj o pohár starostu obce</i>	OÚ Bežovce
Február	<i>Ples v KD Páranie peria</i>	OKC IMA AKTÍV OPTPM-BEŽOVCE OZ Zahrajhorka
Marec	<i>Marec-mesiac knihy MDŽ</i>	Obecná knižnica OÚ Bežovce
Apríl	<i>Praktická ukážka rezu drevín</i>	ZO Slovenského zväzu záhradkárov
Máj	<i>Majáles Stavanie mája</i>	OKC IMA AKTÍV OPTPM-BEŽOVCE Matica slovenská
Jún	<i>Ukončenie školského roka- ocenenie reprezentantov školy starostom obce</i>	OÚ Bežovce v spolupráci so ZŠ
Júl	<i>Rozkvitnuté ulice Rekreačný zájazd</i>	ZO Slovenského zväzu záhradkárov OÚ Bežovce v spolupráci so Zväzom dôchodcov
August	<i>Rekreačný zájazd</i>	OÚ Bežovce v spolupráci so Zväzom dôchodcov
September	<i>výstava Plody zeme Výstava chovateľov drobných zvierat Dožinkové slávnosti</i>	ZO Slovenský zväz záhradkárov Slovenský zväz chovateľov OZ Zahrajhorka
Október	<i>Mesiac úcty k starším</i>	OÚ Bežovce
November		
December	<i>Na viliu u nas</i>	OZ Zahrajhorka

Zdroj: Vlastné spracovanie

Sociálne služby

Od roku 2005 je v obci realizovaný projekt terénnej sociálnej práce zameraný na pomoc sociálne slabším obyvateľom, klientom poskytuje poradenstvo a asistenciu. V rámci tohto projektu obec úzko spolupracuje s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Sobrance. Do projektu je zapojený jeden terénny pracovník a jeden asistent.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priamo v obci sa nenachádzajú výrobné prevádzky, ktoré by výrazne znečisťovali životné prostredie.

Verejná zeleň Starostlivosť o zeleň zabezpečuje obec Bežovce. Zahŕňa povinnosti týkajúce sa evidencie, tvorby, údržby a ochrany zelene. Ochrana zelene je zameraná na udržanie a zveľadenie ekologických a estetických funkcií zelene, ako aj na predchádzanie a obmedzenie zásahov, ktoré ohrozujú a poškodzujú zeleň. Na zveľadenie verejnej zelene v obci (kosenie, hrabanie, orezávanie konárov, atď.) obec využíva prácu nezamestnaných občanov pracujúcich na Obecnom úrade v rámci menších obecných služieb.

Odpadové hospodárstvo Obec je v zmysle zákona o odpadoch č. 79/2015 Z. z. zodpovedná za nakladanie a likvidáciu komunálneho a drobného stavebného odpadu, ktorý vzniká na území obce. V obci je produkován bežný komunálny odpad. Zber a odvoz komunálneho odpadu je zabezpečovaný v zmysle Programu odpadového hospodárstva obce. Odvoz odpadu zabezpečuje spoločnosť FURA s.r.o., Košice. V obci je zavedený separovaný zber. Triedia sa komodity: papier, plasty, sklo, kovy, elektroodpad, batérie, veľkoobjemový odpad, textil, stavebné odpady, nebezpečné odpady, tetrapak, opotrebované pneumatiky. Občania dostávajú do domácností harmonogram odvozu vyseparovaných komodít odpadu. V riešenom území sa nenachádza skládka odpadu, no v extraviláne obce je niekoľko nelegálnych menších skládok, ktoré je potrebné monitorovať a riešiť.

Tab. č.13 Produkováný odpad v tonách (t)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zhodnocovaný odpad	1,8	4,9	3	4	3,2	7,6	5,0	5,1	3,3
Zneškodňovaný odpad	109,6	129,1	96,3	100,7	107,5	118,4	109,7	106,9	104
Spolu	111,4	134	99,3	104,7	110,7	126	114,7	112	107,3

Zdroj: Program odpadového hospodárstva obce Bežovce na roky 2011-2015

Ochrana ovzdušia Hlavným zdrojom znečistenia ovzdušia v oblasti je drevospracujúci a chemický priemysel a miestne vykurovacie systémy. Významným zdrojom znečistenia je Chemko Strážske. Najbližšia oblasť, kde sa monitoruje znečistenie ovzdušia je mimo okresu Sobrance, v meste Strážske.

OBEČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Všetky objekty v správe obce sú staršie objekty a nevyhnutne potrebovali alebo potrebujú rekonštrukciu. Obec má v súčasnosti v správe tieto objekty:

Budova **Obecného úradu a kultúrneho domu** bola postavená v roku 1972 z „akcie Z“. Na jej hornom podlaží, kde boli vymenené okná, sa nachádza okrem kancelárií pre výkon obecnej správy aj zasadacia miestnosť. Na dolnom podlaží sa nachádza lekáreň, kultúrny dom a komunitné centrum. Priestory kultúrneho domu so spoločenskou sálou, javiskom a príľahlou kuchynkou si vyžadujú rekonštrukciu. K budove bolo v roku 2015 pribudované komunitné centrum.

Bývalá **požiarna zbrojnica** momentálne slúži ako sklad náradia a časť jej horného podlažia ako mládežnícka klubovňa a sklad Obecného úradu.

Budovy **základnej a materskej školy** prešli pod správu obce prechodom kompetencií na obec. Materská škola sídli v bývalom bytovom dome na 2 dolných podlažiach, pričom v jednom z bytov je umiestnená Obecná knižnica. Vo využívaných priestoroch sú vymenené okná, budova ako celok vyžaduje rekonštrukciu. Na objekte základnej školy (postavená v r. 1963) bola v roku 2008/2009 osadená nová strecha, vymenené okná a dvere a obnovená fasáda. Samostatne stojaca telocvičňa potrebuje rekonštrukciu. V areáli školy bolo vybudované viacúčelové ihrisko.

V juhovýchodnej časti zastaveného územia je **verejný cintorín**. Plocha cintorína je 3,2 ha. Kapacita cintorína postačuje aj pre výhľadové obdobie. **Dom smútku** s kapacitou 75 ľudí sa nachádza oproti miestnemu cintorínu bol postavený v roku 2007.

SAMOSPRÁVA A HOSPODÁRENIE OBCE

Dlhodobý majetok obce je stabilný, predstavujú ho najmä obecné budovy, z ktorých časť bola zrekonštruovaná, čím sa hodnota majetku obce navýšila o ostatný dlhodobý finančný majetok. Obežný finančný majetok tvoria bežné účty, takže peniaze sú vysoko likvidné aj napriek realizácii mnohých investičných projektov financovaných z rozpočtu obce a zo štrukturálnych fondov EÚ, kde mala obec povinné minimálne 5% spolufinancovanie.

Tab. č.14 Prehľad aktív

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2011	Skutočnosť k 31.12.2012	Skutočnosť k 31.12.2013	Skutočnosť k 31.12.2014
Majetok spolu	2 359 340	2 445 340	2 662 778	2 934 151
Neobežný majetok spolu	2 273 651	1 969 085	2 216 200	2 518 222
<i>z toho :</i>				
Dlhodobý nehmotný majetok				18 875
Dlhodobý hmotný majetok	2 078 527	1 773 962	2 128 015	2 304 222
Dlhodobý finančný majetok	195 124	195 124	88 185	195 124
Obežný majetok spolu	85 443	475 829	446 114	415 703
<i>z toho :</i>				
Zásoby	129	335	511	533
Zúčtovanie medzi subjektami VS		406 059	369 066	335 301
Dlhodobé pohľadávky				
Krátkodobé pohľadávky	6 991	9 917	13 273	14 615
Finančné účty	41 614	59 332	63 208	65 198
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.				
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.		185	56	56
Časové rozlíšenie		426	464	226

Tab. č.15 Prehľad pasív

Názov	Skutočnosť k 31.12. 2011	Skutočnosť k 31.12.2012	Skutočnosť k 31.12.2013	Skutočnosť k 31.12.2014
Vlastné imanie a záväzky spolu	2 359 340	2 445 340	2 662 778	2 934 151
Vlastné imanie	739 514	738 918	653 768	755 433
<i>z toho :</i>				
Oceňovacie rozdiely				
Fondy				
Výsledok hospodárenia	739 514	738 918	760 707	755 433
Záväzky	341 265	164 348	141 121	161 894
<i>z toho :</i>				
Rezervy	17 383	8 498	6 716	818
Zúčtovanie medzi subjektami VS		11 373	13 211	13 285
Dlhodobé záväzky		436	214	1 951
Krátkodobé záväzky	17 383	17 709	18 648	43 508
Bankové úvery a výpomoci	88 710	126 332	102 332	102 332
Časové rozlíšenie	1 278 561	1 542 074	1 867 889	2 016 825

Tab. č.16 Prehľad výdavkov

	2011	2012	2013	2014
Plnenie bežného rozpočtu	96,58%	97,87 %	96,28%	94,57 %
Schválený upravený	673 315	644 673	740 696	730 551
skutočnosť	650 318	630 912	713 116	690 892
Plnenie kapit. rozpočtu	97,69 %	100 %	100 %	84,66 %
Schválený upravený	173 364	385 485	386 333	257 948
skutočnosť	169 359	385 479	386 332	218 366

Tab. č.17 Podporené a zrealizované projekty

Rok	Vyhlasovateľ	Názov projektu	Zameranie	Poskytnutá podpora
2008	Fond sociálneho rozvoja	Podpora terénnej sociálnej práce	Sociálna inklúzia osôb ohrozených sociálnym vylúčením	1.705 SK
2008	Nadácia Ekopolis	Zelená zóna- zdravší život	Úprava okolia domu smútku	6.300 Sk
2008	Ministerstvo výstavby a medzinárodného rozvoja	Zníženie energetickej náročnosti a rekonštrukcia strechy objektu ZŠ s MŠ Bežovce	Zateplenie a výmena strechy budovy základnej školy	13.174.546 Sk
2008	Ministerstvo školstva - IUVENTA	ADAM2- Keď spojíme sily	Motivačno-osvetové stretnutia pre mládež	20.384 Sk
2008	Úrad vlády SR- Sekcia menšín	Iure humano	Antidiskriminačná kampaň	20.384 Sk
2008	Úrad vlády SR- splnomocnenec pre mládež a šport	Šport pre všetkých	Materiálno-technické zabezpečenia obecného športového klubu a ZŠ	5.903 Sk
2008	Environmentálny fond	Kanalizácia	Vybudovanie kanalizácie v obci	130.000 Sk

PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

V obci pôsobí niekoľko podnikateľských subjektov. Vo väčšine prípadov sa jedná o malých a drobných podnikateľov a živnostníkov, ktorí sa orientujú predovšetkým na poskytovanie služieb občanom v obci. Výrobná zóna so zameraním na poľnohospodársku činnosť a chov domácich zvierat je situovaná v západnej a východnej časti obce. Okrem toho sa poľnohospodárskou činnosťou zaoberajú šiesti súkromne hospodáriaci roľníci, ktorí sa venujú pestovaniu obilnín. Najväčším zamestnávateľom v súkromnom sektore je firma JUKOS, s.r.o.

Tab. č.18 Prehľad podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci

AGROTEAM PD	Poľnohospodárstvo vrátane predaja nespracovaných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja, chov úžitkových zvierat
ARMIS	Potraviny a zmiešaný tovar
COOP JEDNOTA Michalovce, spotrebné družstvo	Potraviny a zmiešaný tovar
JUKOS, s.r.o.	Výroba tkaných polypropylénových vriec, veľkoobjemových vakov BIG – BAGS, stavebná činnosť a obchod
Kaderníctvo Paula	Pánske, dámske a detské kaderníctvo
Kvety E. Gajdošová	Výroba vencov, zmiešaný tovar
Lekárneň Kamilka	Lieky, predaj voľnopredajných liekov a zdravotníckych potrieb
Pavel Minařík PM DECORT	Spracovanie dreva, výroba nábytku
Pohostinstvo Anna Takáčová	Pohostinská činnosť
SATIVUS, s.r.o.	Poľnohospodárstvo vrátane predaja nespracovaných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja
Slovenská pošta, a.s.	Poštové a doručovateľské služby
TOPOLINA, s.r.o.	Poľnohospodárstvo vrátane predaja nespracovaných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja
UNIMEX, s.r.o.	Poľnohospodárstvo vrátane predaja nespracovaných výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja

NEZISKOVÝ SEKTOR

V obci pôsobí niekoľko organizácií, niektoré s dlhoročnou tradíciou. Keďže obec nemá veľa obyvateľov, niektorí sú členmi viacerých organizácií súčasne. Miestne organizácie sa okrem svojej pravidelnej činnosti venujú organizovaniu kultúrnych podujatí určených pre miestnu komunitu, niektoré úspešne reprezentovali obec v zahraničí.

Tab. č. 19 Prehľad neziskových organizácií pôsobiach v obci

OZ Zahrajhorka a súbor Bežovčan	-súbor činný od r. 2008 -OZ založené v r. 2014 - vystupovanie na kultúrnych podujatiach a folklórnych festivaloch - organizovanie podujatí zachovávajúcich a propagujúcich miestne tradície
OKC IMA AKTÍV OPTPM-BEŽOVCE	-založená v r.2000 pod názvom OPTPM -cieľom je začlenenie telesne postihnutej a sociálne znevýhodnenej mládeže do väčšinovej spoločnosti -v spolupráci s mnohými partnermi a donormi realizuje projekty na miestnej úrovni -aktívne pracuje s miestnou rómskou komunitou
Matica slovenská	-cieľom jej rozvíjať a upevňovať slovenské vlastenectvo, prehľbovať vzťah občanov k slovenskej štátnosti, sprístupňovať národné kultúrne dedičstvo, zúčastňovať sa na tvorbe a rozvoji miestnej a regionálnej kultúry
Slovenský zväz chovateľov	-založený v r.1978 ako záujmové združenie občanov -chov hrabavej hydiny, králikov, holubov -zúčastňovanie sa chovateľských výstav -spolupráca pri akcii „Plody zeme“
Slovenský zväz záhradkárov	-v obci založená v roku 2004 -od roku je predsedníčkou Janka Michlíková -25 členov -organizátor akcie „Plody zeme“ a ďalších
Zväz invalidov	-organizuje zájazdy a liečebné pobyty
Dobrovoľný hasičský zbor	-činnosť obnovená v r.2015 -okrem tréningov a účasti na súťažiach sa angažujú vo verejnom živote, organizujú športové podujatia
ZK IMA Pčolka	-vznikla v r.2002 ako bunka celoslovenskej organizácie IMA, združuje miestnu mládež -aktívne sa zapája do medzinárodných aktivít v rámci programu Erasmus+ (mládežnícke výmeny, školenia pracovníkov s mládežou) -na miestnej úrovni organizuje podujatia určené pre miestnu komunitu -v obci zriadili múzeum „Bežovská chiža“ v rámci mládežníckej iniciatívy

Zdroj: Vlastné spracovanie

ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Pri riešení problémov a výziev konkrétneho územia je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré nevieme ovplyvniť. Vonkajšie prostredie je podmienené predovšetkým prenosom odporúčaní z úrovne Európskej únie do legislatívy a exekutívy Slovenskej republiky, následne do riadiacich úrovní na regionálnej a miestnej úrovni. V tomto smere treba rešpektovať predovšetkým stanovisko Európskej komisie v odporúčaní COM 2014 426 k programu stability Slovenska pre prijatie opatrení v rokoch 2014-2015. Pri hodnotení jednotlivých faktorov je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že niektoré z nich pôsobia na národnej úrovni, niektoré na úrovni nadnárodnej, mnohé na úrovni regionálnej či miestnej. V tejto oblasti je relevantným dokumentom na národnej úrovni Národný program reforiem SR. V riadení samosprávy sú vonkajšími faktormi najčastejšie legislatívne zmeny, finančné obmedzenia a pod. STEEP analýza sa zameriava na externé prostredie a poskytuje prehľad a možnosť predvídať budúci možný vývoj na základe jednotlivých faktorov a zohľadniť tieto zmeny.

Tab. č.20 STEEP analýza vonkajšieho prostredia

Sociálne prostredie	Technologické prostredie	Ekonomické prostredie
Zmeny populácie-migrácia, vzdelanostná úroveň- zvyšovanie počtu vysokoškolsky vzdelaných, starnutie obyvateľstva	Úroveň technológie, zavádzanie inovatívnych technológií	Nové trhy a nové príležitosti
Nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce	Využívanie nových komunikačných technológií pri komunikácii samosprávy s obyvateľmi	Daňová politika a daňové zaťaženie
Zvyšovanie podielu obyvateľov rómskej komunity, zvyšovanie počtu obyvateľov postihnutých chudobou, rastúca kriminalita	Nároky na zvyšovanie kvality verejných služieb	Využívanie doplnkových zdrojov financovania. Európskych štrukturálnych a investičných fondov (dotácie, operačné programy)

Ekologické prostredie	Politické prostredie	Hodnotové prostredie
Dopady ŽP- nedostatočné opatrenie protipovodňovej ochrany	Pripravenosť/nepripravenosť vládnych orgánov na čerpanie Európskych štrukturálnych a investičných fondov	Trvalá spolupráca so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi a nové modely pre spoluprácu
Objavenie nových doteraz neidentifikovaných environmentálnych záťaží	Politiky vlády v podpore investícií a v podpore regiónov	Zmena postojov obyvateľstva aktívne zapojeného do občianskych procesov a rozvojových aktivít
Zvyšujúca sa miera znečistenia ovzdušia	Komplikovaná legislatíva a byrokracia	Celková organizačná kultúra, vnímanie a akceptácia korupcie v spoločnosti
Aplikácia nových technológií pri získavaní "čistej" energie	Korupcia v politickom prostredí na všetkých úrovniach	
	Nedostatočná legislatíva a organizačná pripravenosť na riešenie MRK	

Zdroj: Vlastné spracovanie

SWOT ANALÝZY

Analýza **silných a slabých stránok** sleduje súčasný stav z hľadiska vnútorných faktorov, odhaľuje, čo je v obci pozitívne a negatívne. Silnou stránkou obce sú jej prirodzené dispozície a akákoľvek konkurenčná výhoda. Slabou stránkou je to, čo obci chýba, alebo čo sa robí nedostatočne v porovnaní s inými.

Analýza **príležitostí a ohrození** sa zameriava na budúci rozvoj obce z hľadiska vonkajších faktorov, určuje možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať. Príležitosťou obce je akýkoľvek pozitívny trend, ktorý môže byť impulzom pre jej ďalší rozvoj v prípade, že sa nájdu zdroje na jeho realizáciu a bude oň záujem. Ohrozením obce sú akékoľvek nevýhodné trendy alebo smery vývoja na úrovni miestnej ale aj regionálnej, národnej či celosvetovej, ktoré ju v negatívnom smere ovplyvňujú.

SOCIÁLNY ROZVOJ	
Ľudské zdroje a trh práce	
Silné stránky	Slabé stránky
• Relatívne stabilný počet obyvateľov • Skúsenosti z tvorby a implementácie projektov financovaných z národných a európskych zdrojov	• Pretrvávajúce problémy sociálnej inklúzie spojené s neprispôsobivými občanmi • Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, nedostatočná vzdelanostná úroveň – najmä v MRK • Znižovanie počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov
Príležitosti	Ohrozenia
• Vytváranie podmienok zo strany štátu pre zosúladienie zručností a potrieb trhu práce • Rozvoj nových foriem miestnej zamestnanosti • Rozvoj tretieho sektora • Príchod mladých rodín z okolia	• Odliv pracovnej sily do miest s vyššou kvalitou života a do zahraničia • Geografická poloha voči vybudovaným priemyselným zónam • Nízky prirodzený prírastok • Prehlbovanie nerovnováhy ponuky a dopytu po práci • Zvyšovanie počtu obyvateľov v MRK

SOCIÁLNY ROZVOJ	
Kultúra, šport, spoločenský život	
Silné stránky	Slabé stránky
• Tradičné zaužívané podujatia • Organizácie aktívne pôsobiace vo verejnom živote • Spolupráca obce s neziskovým sektorom • Spolupráca v rámci mikroregiónu • Moderné športovisko • Priestory pre podujatia-komunitné centrum, klubovňa, múzeum, telocvičňa, amfiteáter	• Nedostatočná spolupráca s okolitými obcami • Nezáujem a ľahostajnosť zo strany občanov • Nedostatok finančných prostriedkov • Nedostatočne rozvinuté medzisektorové partnerstvá (samospráva, podnikatelia, škola, neziskový sektor,...) • Nezapájanie MRK • Nedostatočná alebo nevhodná propagácia a marketing podujatí
Príležitosti	Ohrozenia
• Historická tradícia športového života • Získanie doplnkových zdrojov na vytvorenie spoločného priestoru pre stretávanie sa občianskych organizácií a aktérov spoločenského života • Využitie potenciálu cezhraničnej spolupráce • Rozvoj občianskych aktivít	• Nedostatočné podmienky pre systematické zapájanie detí a mládeže do voľnočasových aktivít • Slabá občianska angažovanosť, nízka miera entuziazmu a nezáujem o veci spoločné • Pokles počtu obyvateľov • Slabá diverzifikácia programov a podujatí z hľadiska veku, nereflektujúca potreby a záujmy jednotlivých skupín

SOCIÁLNY ROZVOJ	
Sociálna oblasť a zdravotníctvo	
Silné stránky	Slabé stránky
- Dlhodobá existencia zdravotníckych zariadení - Lekáreň v obci - Záujem predstaviteľov obce o podporu sociálnych služieb s komunitným charakterom - Štátom deklarovaná pomoc pre ohrozené a rizikové skupiny - Starnutie obyvateľstva- potenciálni klienti soc. zariadení	- Zastaranosť zdravotníckych zariadení a objektov - Absencia zariadení sociálnych služieb v regióne - Nedostatok finančných prostriedkov - Nedostatočne rozvinuté na rozvoj soc. služieb - Nedostatok skúseností s prevádzkou zariadení soc. služieb - Malá ziskovosť podnikateľských aktivít v oblasti soc. služieb
Príležitosti	Ohrozenia
- Potenciál rozvoja sociálnych a komunitných aktivít v rámci tretieho sektora a samosprávy - Rozvoj soc. služieb smerujúci k vytváraniu nových pracovných príležitostí - Možnosť čerpania príspevkov z EÚ fondov a vládnych OP - Možnosť spolupráce s okolitými obcami	- Slabá aktivizácia obyvateľstva v sociálnej oblasti - Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily - Nízka absorbčná schopnosť verejného, súkromného a tretieho sektora pre finančné príspevky z EÚ - Vysoká miera byrokracie pri poskytovaní sociálnych služieb

SOCIÁLNY ROZVOJ	
Občianska spokojnosť	
Silné stránky	Slabé stránky
- Vlastníctvo domu/bytu - Dostupnosť základných služieb - Neznečistené životné prostredie - Rozvoj komunitného života	- Narušené medziľudské vzťahy - Nedostatočné kultúrno-spoločenské aktivity - Nedostatočné športové aktivity - Nevyhovujúci stav verejných budov
Príležitosti	Ohrozenia
- Blízkosť hraníc - Aktívny cirkevný život - Vybudovanie resp. dokončenie technickej infraštruktúry	- Nízka úroveň príjmov - Vysoké životné náklady - Starnutie obyvateľstva

HOSPODÁRSKY ROZVOJ	
Poľnohospodárstvo, služby, podnikanie	
Silné stránky	Slabé stránky
• Vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku • Relatívne nízke náklady na prácu • Potenciál na budovanie biofariem, ekofariem a realizáciu agroenvironmentálnych programov • Vysoký potenciál regiónu pre poľnohospodársku výrobu • Tradícia poľnohospodárskej výroby • Podpora diverzifikácie poľnohospodárskej výroby zo strany samosprávy a štátu • Dostatok pracovnej sily pre rozvoj poľnohospodárstva • Veľký počet obyvateľov so živnosťou • Zlepšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva	• Vysoká nezamestnanosť a ilegálne zamestnávanie pri sezónnych prácach • Veľká miera dlhodobo nezamestnaných • Absencia podnikateľských aktivít • Nepriaznivá sociálna a vzdelanostná úroveň obyvateľstva • Odliv obyvateľstva v produktívnom veku • Slabý imidž územia • Nízka miera využívania miestnych služieb samosprávou • Nízky podiel podnikateľských subjektov zameraných na spracovanie a finalizáciu miestnych surovín • Neatraktívne prostredie pre rozvoj cestovného ruchu • Nedobudovaná technická infraštruktúra • Existencia starých environmentálnych záťaží • Nedostatok podnikateľských skúseností, absencia vzorových podnikateľských aktivít aktivít v regióne • Prílev lacných potravín zo zahraničia
Príležitosti	Ohrozenia
• Rozvoj technológií • Rozvoj informačno-komunikačných technológií a ich možnosť využitia pri poskytovaní služieb a podnikaní • Rozvoj nových foriem podnikania • Možnosť čerpania finančných príspevkov a grantov EÚ a OP • Vzrast kompetencií samosprávy, mimovládnych organizácií, občianskych združení a podnikateľských subjektov • Rozvoj občianskych aktivít • Dobudovanie infraštruktúry • Zatraktívnenie regiónu pre podnikanie dobudovaním dopravnej infraštruktúry • Rozvoj hospodárskych aktivít založených na využívaní miestnych zdrojov • Zakladanie rodinných firiem • Budovanie doplnkových služieb pre aktívny oddych • Možnosť využívania obnoviteľných zdrojov energie a jej výrobu • Tvorba regionálnych združení obcí a podnikateľov	• Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva • Nízka miera informovanosti o možnostiach podpory podnikania a vytváranie nových pracovných príležitostí • Nepružná a administratívne náročná podpora poľnohospodárstva a zamestnanosti • Znižovanie počtu obyvateľstva v produktívnom veku • Nezáujem o rozvoj menej rentabilných prípadne dlhodobo návratných podnikateľských aktivít • Nevhodný marketing produktov • Slabá miera kooperácie podnikateľských subjektov, samosprávy, tretieho sektora pri vytváraní podporných sietí • Nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít • Nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov na nákup a inštaláciu moderných efektívnych výrobných technológií

HOSPODÁRSKY ROZVOJ	
Technická a environmentálna infraštruktúra	
Silné stránky	Slabé stránky
• Dostatočná elektrifikácia • Dokončená plynofikácia • Vybudovaná vodovodná sieť • Dostupnosť internetu • Dobré pokrytie územia televíznym rozhlasovým signálom a signálom mobilných operátorov • Zavedený separovaný zber • Dostatok pracovných síl • Lokalizácia v rámci hlavného rozvojového koridoru dopravy a líniových infraštruktúrnych zariadení • Plánovanie dopravných systémov paneurópskeho významu v smere východ-západ	• Nedoriešenie vlastníckych vzťahov k pozemkom • Nedobudovaná kanalizácia • Nevyriešené čistenie odpadových vôd • Nízka kvalita povrchových vôd • Nepostačujúca kvalita cestných komunikácií • Nedostatočné riešenie starých environmentálnych záťaží • Absencia zhodnocovania odpadov recykláciou, prípadne opätovným využitím v území • Absencia verejne dostupných zariadení na zhodnocovanie biologického odpadu (kompostárne, drvičky a pod.) • Nespokojnosť s kvalitou údržby verejných priestranstiev • Početné nelegálne skládky
Príležitosti	Ohrozenia
• Možnosť čerpania finančných príspevkov a grantov EÚ a OP • Vzrast kompetencií samosprávy, mimovládnych organizácií, občianskych združení • Podpora územného rozvoja dobudovaním technickej infraštruktúry • Zatraktívnenie regiónu pre podnikanie • Materiálové a energetické využívanie odpadov-separovaný zber, recyklácia • Tvorba nových pracovných príležitostí pri výstavbe technickej infraštruktúry • Vhodné priestory pre investície v ŽP	• Nízka absorpčná schopnosť verejného sektora pre finančné prostriedky • Zvyšovanie investičných nákladov na budovanie technickej infraštruktúry • Stagnácia dlhodobo nezamestnaných- nechúť zapojiť sa do trhu práce

ZHODNOTENIE HLAVNÝCH DISPARÍT A FAKTOROV ROZVOJA

Na základe vykonanej SWOT analýzy môžeme identifikovať a zhrnúť hlavné **disparity rozvoja** obce:

Nedostatok finančných zdrojov - obec musí vytvoriť podmienky pre vstup investorov a pre rozvojové aktivity malých a stredných podnikateľov v obci, musí pripraviť potrebnú infraštruktúru.

Nevyhovujúci technický stav lokálnej infraštruktúry - miestne komunikácie v zlom technickom stave, chýbajúce dobudovanie splaškovej kanalizácie a ČOV v obci, nevyhovujúci stav verejných budov.

Nízky stupeň kvalifikačnej mobility pracovnej sily - hlavne občania s nízkym stupňom vzdelania.

Nedostatočná previazanosť medzi vzdelávacou sústavou a potrebami moderného trhu práce - koordinácia spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov.

Slabá propagácia obce- vo vzťahu k obyvateľom aj navonok

Marginalizované rómske komunity a problémy sociálnej inklúzie.

Starnutie obyvateľstva- a rozvoj sociálnych služieb pre túto skupinu obyvateľstva.

Hlavné faktory rozvoja obce:

- **zlepšovanie technickej infraštruktúry** - rekonštrukcia miestnych komunikácií, pripojenie na ČOV
- pravidelné investovanie do **budovania a údržby obecnej technickej infraštruktúry**
- **využívanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a dotácií** – na realizáciu investičných a neinvestičných zámerov
- **podporovanie činnosti miestnych iniciatív, mimovládnych organizácií a rozvíjanie partnerstiev**
- **zvyšovanie príťažlivosti obce** - úpravou verejnej zelene a verejných priestranstiev
- **využívanie informačných technológií a nových komunikačných systémov** - pre zlepšenie propagácie obce a komunikácie s občanmi
- **rozvíjanie kvalitných sociálnych služieb** – podľa aktuálnych potrieb občanov obce
- **podpora kultúrnych a športových aktivít v obci**
- **starostlivosť o sociálne slabších a odkázaných na pomoc**

STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje víziu a stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Vychádza a nadväzuje na víziu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá znie:

Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

Cieľom Programu rozvoja obce bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany prírodného, historického a kultúrneho dedičstva. Je v súlade aj s princípmi vytvoriť atraktívnu a bezpečnú obec s dobrým životným prostredím. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. Víziou obce Bežovce je:

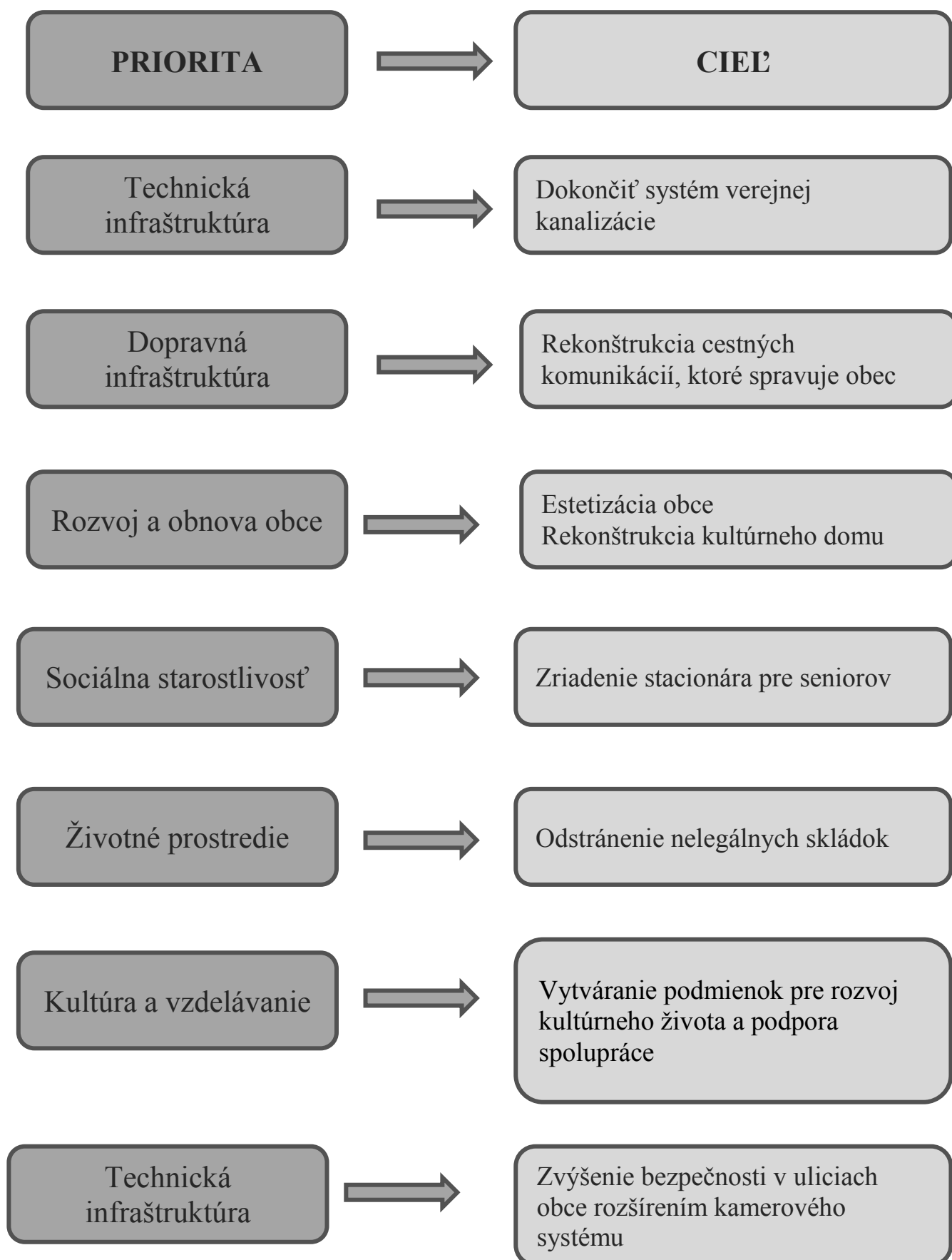
Bežovce budú otvorenou a bezpečnou obcou, ktorá bude cieľavedomým a rozvážnym rozvojom zabezpečovať zvyšovanie kvality života jej obyvateľov prostredníctvom poskytovania kvalitných verejných služieb, úspešnou realizáciou regionálnych politík, rozumným využívaním verejných a súkromných investícií a podporou rozvoja ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti hospodárstva. Výsledkom tohto prístupu budú obyvatelia s pozitívnym vzťahom k obci, ktorí v nej radi bývajú.

V procese prípravy stratégie je pre presnejšie potreby programového obdobia 2016-2025 vhodné stanoviť strategický cieľ, ktorý povedie k naplneniu dlhodobej vízie rozvoja obce Bežovce. Globálnym strategickým cieľom obce je:

Vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre udržanie ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa vychádza z poznania komplexných potrieb obce, ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jej občanov a výsledkov dosiahnutých v rokoch 2006-2015. Do riešenia širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie, občania atď.)

Účelom PRO v strategickej časti je navrhnuť prioritné oblasti a opatrenia, ktoré sú:

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja. Strategickým cieľom rozvoja je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre udržanie ekonomickej výkonnosti a zvýšenie jej konkurencieschopnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

PRIORITA: Technická infraštruktúra OPATRENIE: Kanalizácia AKTIVITA: Dobudovanie kanalizácie	Zníži sa negatívny dopad na životné prostredie. Súčasný stav -kanalizácia je vybudovaná na 80%. ÚLOHY: Vypracovanie projektovej dokumentácie. Napojenie na ČOV.
PRIORITA: Dopravná infraštruktúra OPATRENIE: Cestné komunikácie AKTIVITA: Rekonštrukcia cestných komunikácií, ktoré sú v správe obce	Prispieje k zvýšeniu bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky, zlepši celkový vzhľad obce a zníži sa negatívny vplyv dopravy na životné prostredie. ÚLOHY: Vytýčenie problémových úsekov. Vypracovanie projektovej dokumentácie.
PRIORITA: Rozvoj a obnova obce OPATRENIE: Estetizácia a sociálna infraštruktúra AKTIVITA: Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu	Viac kultúrnych podujatí, potenciál získania peňažných prostriedkov z prenájmu atraktívnejších priestorov, skrášlenie vzhľadu centra obce. ÚLOHY: Vypracovanie projektovej dokumentácie.

PRIORITA: Sociálna starostlivosť OPATRENIE: Starostlivosť o seniorov AKTIVITA: Zriadenie stacionára pre seniorov v priestoroch zdravotného strediska	Vzhľadom k starnutiu obyvateľstva a odchodom mladých ľudí za prácou do miest a zahraničia zostáva mnoho seniorov nezaopatrených, preto chce obec zvýšiť starostlivosť o starších občanov. ÚLOHY: Prieskum záujmu potencionálnych klientov. Určenie typu stacionára a rozsahu poskytovaných služieb. Vypracovanie projektovej dokumentácie.
PRIORITA: Životné prostredie OPATRENIE: Nelegálne skládky AKTIVITA: Odstránenie najväčších nelegálnych skládok	V extraviláne obce sa nachádza niekoľko nelegálnych skládok, obsahujúcich bežný odpad z domácností, elektro odpad a stavebný odpad. ÚLOHY: Zistenie aktuálneho stavu. Vypracovanie projektovej dokumentácie na odstránenie najväčších skládok. Opatrenia proti zakladaniu ďalších skládok. Zabezpečenie monitorovania skládok.
PRIORITA: Kultúra a vzdelávanie OPATRENIE: Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúrneho života a podpora spolupráce AKTIVITA: Akčný plán a jeho monitorovanie	Viac kultúrnych a športových podujatí, zvyšovanie ich kvality, získavanie prostriedkov nielen zo zdrojov obce, spolupráca medzi jednotlivými subjektmi pôsobiacimi v kultúrnej oblasti ÚLOHY: Harmonogram pravidelných stretnutí. Vypracovanie akčného plánu, rozdelenie a delegovanie úloh. Monitorovanie procesu.
PRIORITA: Technická infraštruktúra OPATRENIE: Zvýšenie bezpečnosti v uliciach obce AKTIVITA: Rozšírenie kamerového systému	Kamerový systém je zavedený v centre obce a pri dôležitých objektoch, no chýba na niektorých frekventovaných úsekoch mimo centrálnej časti. ÚLOHY: Vytypovanie úsekov, ktoré je potrebné monitorovať. Osadenie kamier a zosúladenie s existujúcim kamerovým systémom.

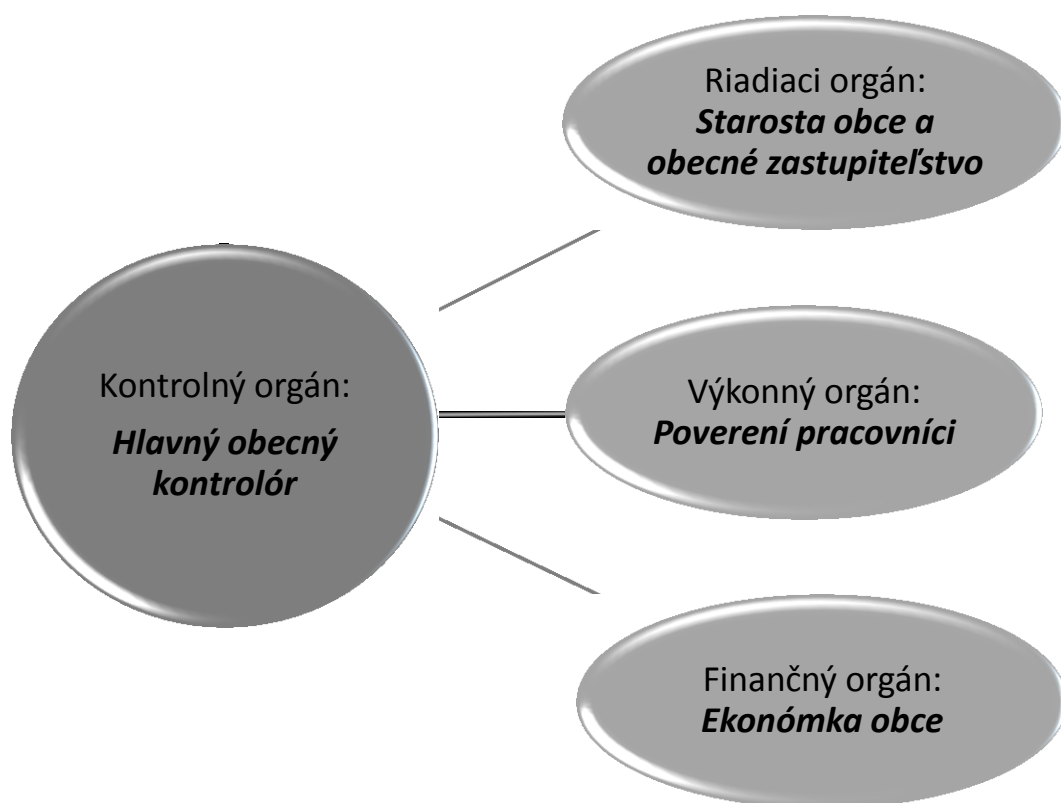
REALIZAČNÁ ČASŤ

Vypracovaním Plánu rozvoja obce Bežovce plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky – princíp programovania.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie rozvojových aktivít strategického dokumentu, napomáha zisťovať proces napĺňania jednotlivých cieľov a rozvojových aktivít programu rozvoja obce.

Obec Bežovce má reálne skúsenosti s realizáciou investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja zo všetkých druhov finančných zdrojov.

Inštitucionálne a organizačné parametre definuje zákon NR SR č.369/1990Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Do procesu zabezpečenia realizácie jednotlivých opatrení vstupujú štyri organizačné zložky:

Harmonogram realizácia predstavuje časové obdobie, ktoré je potrebné na kvalitnú realizáciu jednotlivých zámerov.

Tab. č.21 Plánovaný harmonogram realizácie aktivít

<i>Aktivita:</i> Dobudovanie kanalizácie	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2017
<i>Aktivita:</i> Rekonštrukcia cestných komunikácií, ktoré sú v správe obce	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2018
<i>Aktivita:</i> Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2018
<i>Aktivita:</i> Zriadenie stacionára pre seniorov v priestoroch zdravotného strediska	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2020
<i>Aktivita:</i> Odstránenie najväčších nelegálnych skládok	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2017
<i>Aktivita:</i> Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúrneho života a podpora spolupráce	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2017
<i>Aktivita:</i> Rozšírenie kamerového systému	<i>Doba realizácie:</i> Do roku 2020

Program rozvoja obce je živý dokument. Bude sa sledovať plnenie jeho cieľov, realizované a pripravované aktivity ako aj dopad implementácie PRO na život obyvateľov a celkový chod obce. Je potrebné vytvoriť monitorovací systém, ktorý by tieto procesy a vplyvy PRO hodnotil a v prípade potreby navrhoval úpravy. Monitoring plnenia PRO bude zahŕňať tieto aktivity:

- Hodnotenie naplňania cieľov- raz ročne
- Hodnotenie dosiahnutých výsledkov – po zrealizovaní jednotlivých aktivít
- Vyhodnotenie dopadov na obyvateľov a obec ako celok - po zrealizovaní jednotlivých aktivít

Výstupom hodnotiaceho procesu budú monitorovacie správy sledujúce tieto ukazovatele plnenia PRO:

- Pripravené investičné aktivity v obci
- Zrealizované investičné aktivity v obci
- Získané finančné prostriedky z externých zdrojov
- Vynaložené finančné prostriedky z interných zdrojov
- Miera dopadu na život občanov
- Miera zviditeľnenia sa obce v regióne
- Miera aktivity a zapojenia sa občanov a miestnych podnikateľských aj nepodnikateľských subjektov

FINANČNÁ ČASŤ

Jednotlivé projektové zámery obce budú uskutočňované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva a podľa finančných možností a to z vlastných zdrojov a zo zdrojov domácich a zahraničných grantov, prípadne zo sponzorských príspevkov.

Na finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky:

- štátneho rozpočtu,
- štátnych fondov – dotácie,
- rozpočtu samosprávnych krajov,
- rozpočtu obcí – vlastné prostriedky,
- prostriedky fyzických osôb - sponzorský príspevok alebo dar,
- prostriedky iných právnických osôb - sponzorský príspevok alebo dar,
- úvery domácich bánk,
- úvery a príspevky medzinárodných organizácií.

Dôležitým doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja môžu byť prostriedky nenávratného finančného príspevku zo štrukturálnych fondov Európskej únie Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu.

Možnosť získať verejné finančné zdroje z rozpočtu Európskej únie a národného rozpočtu Slovenskej republiky je často previazaná na schopnosť obce spolufinancovať rozvojové projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Prehľadné usporiadanie rozvojových zámerov umožní obci orientovať sa v škále dostupných podporných zdrojov, ako aj podmienok sprevádzajúcich získanie týchto zdrojov.

V monitorovacom období 2014 - 2020 budú finančné prostriedky na projekty prideľované zo šiestich operačných programov:

1. **Operačný program Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia** zastrešuje oblasť zamestnanosti a sociálnej inklúzie, oblasť sociálna a oblasť vzdelávania. Riadiacim orgánom je Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR.
2. **Operačný program Kvalita životného prostredia** zastrešuje oblasť využívania prírodných zdrojov, oblasť ochrany pred povodňami, oblasť riadenia rizík odolnosti proti katastrofám a oblasť nízko uhlíkového hospodárstva. Riadiacim orgánom je Ministerstvo životného prostredia SR.
3. **Operačný program Výskum a inovácie** Riadiacim orgánom je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

4. **Operačný program Integrovaná infraštruktúra** zastrešuje oblasť železničnej, cestnej, vodnej a verejnej osobnej dopravy a oblasť informatizácie spoločnosti. Riadiacim orgánom je Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.
5. **Integrovaný regionálny operačný program** Riadiacim orgánom je Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.
6. **Operačný program Efektívna verejná správa** Riadiacim orgánom je Ministerstvo vnútra SR.

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Technická infraštruktúra	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Kanalizácia							
AKTIVITA: Dobudovanie kanalizácie	600.000		95%		5%		

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Dopravná infraštruktúra	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Cestné komunikácie							
AKTIVITA: Rekonštrukcia cestných komunikácií, ktoré sú v správe obce	300.000		95% TPA		5%		

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Rozvoj a obnova obce	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Estetizácia a sociálna infraštruktúra							
AKTIVITA: Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu	40.000		50%		50%		

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Sociálna starostlivosť	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Starostlivosť o seniorov							
AKTIVITA: Zriadenie stacionára pre seniorov v priestoroch zdravotného strediska	300.000	35%			5%		60%

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Životné prostredie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Nelegálne skládky							
AKTIVITA: Odstránenie najväčších nelegálnych skládok	50.000		95%		5%		

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Kultúra a vzdelávanie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúrneho života a podpora spolupráce							
AKTIVITA: Akčný plán a jeho monitorovanie	5.000				80%		20%

Viaczdrojové financovanie							
PRIORITA: Technická infraštruktúra	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
OPATRENIE: Zvýšenie bezpečnosti v uliciach obce							
AKTIVITA: Rozšírenie kamerového systému	27.000		90%		10%		

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

MRK – miestna rómska komunita

ŽP- životné prostredie

OP- operačný program

k.ú.- katastrálne územie

soc. – sociálny

EÚ – Európska únia